Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

19. januar 2012*

»Appel — EF-varemærker — forordning (EF) nr. 40/94 — artikel 58 — forordning (EF) nr. 2868/95 — regel 49 og 50 — ordmærket R10 — indsigelse — overdragelse — realitetspåkendelse af klage — begrebet »klageberettiget person« — anvendelse af Harmoniseringskontorets retningslinjer«

I sag C-53/11 P,

angående appel i henhold til artikel 56 i statutten for Den Europæiske Unions Domstol, iværksat den 3. februar 2011,

Kontoret for Harmonisering i det Indre Marked (Varemærker og Design) (KHIM) ved J. Crespo Carrillo, som befuldmægtiget,

sagsøger,

de øvrige parter i appelsagen:

Nike International Ltd, Beaverton (De Forenede Stater), ved abogado M. de Justo Bailey,

sagsøger i første instans,

Aurelio Muñoz Molina, Petrer (Spanien),

intervenient i første instans,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.N. Cunha Rodrigues, og dommerne U. Lõhmus (refererende dommer), A. Rosas, A. Ó Caoimh og A. Arabadjiev,

generaladvokat: N. Jääskinen

justitssekretær: M. Ferreira, ekspeditionssekretær,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 17. november 2011,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

* Processprog: spansk.

Dom

1 Med appelskriftet har Kontoret for Harmonisering i det Indre Marked (Varemærker og Design) (KHIM) (herefter »Harmoniseringskontoret«) nedlagt påstand om ophævelse af dom afsagt af Den Europæiske Unions Ret den 24. november 2010, Nike International mod KHIM – Muñoz Molina (R10) (sag T-137/09, Sml. II, s. 5433, herefter »den appellerede dom«), hvorved Retten gav Nike International Ltd (herefter »Nike«) medhold i den nedlagte påstand om annullation af afgørelse truffet den 21. januar 2009 af Første Appelkammer ved Harmoniseringskontoret (sag R 551/2008-1, herefter »den omtvistede afgørelse«), hvorved den indsigelse, som Nike havde rejst på grundlag af et ikke-registreret nationalt tegn, nemlig »R10«, mod Aurelio Muñoz Molinas registrering af samme tegn som EF-varemærke, blev afvist fra realitetsbehandling.

Retsforskrifter

Forordning (EF) nr. 40/94

2 Rådets forordning (EF) nr. 40/94 af 20. december 1993 om EF-varemærker (EFT 1994 L 11, s. 1) blev ophævet og erstattet af Rådets forordning (EF) nr. 207/2009 af 26. februar 2009 om EF-varemærker (EUT L 78, s. 1), der trådte i kraft den 13. april 2009. Nærværende sag er imidlertid, henset til tidspunktet for indgivelsen af den indsigelse, der førte til den omtvistede afgørelse, reguleret af forordning nr. 40/94, som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1891/2006 af 18. december 2006 (EUT L 386, s. 14, herefter »forordning nr. 40/94«).

3 Artikel 57, stk. 1, i forordning nr. 40/94, der vedrører afgørelser, der kan påklages, bestemmer:

»Afgørelser truffet af undersøgerne, indsigelsesafdelingerne, afdelingen for administration af varemærker og for juridiske spørgsmål samt annullationsafdelingerne kan påklages. Klagen har opsættende virkning.«

4 Forordningens artikel 58 med overskriften »Personer, der er berettiget til at klage og til at være part i appelsager« bestemmer:

»Adgang til at klage har enhver part i en sag, der har ført til en afgørelse, som er gået vedkommende part imod. De øvrige parter i den pågældende sag er uden videre parter i appelsagen.«

5 Samme forordnings artikel 59 med overskriften »Klagefrist og klagens form« bestemmer:

»Klagen skal indgives skriftligt til Harmoniseringskontoret inden to måneder efter den dato, på hvilken der er givet meddelelse om den afgørelse, der påklages. Klagen anses først for indgivet, når klagegebyret er betalt. Inden fire måneder efter den dato, på hvilken der er givet meddelelse om afgørelsen, skal der indgives en skriftlig begrundelse for klagen.«

6 Forordningens artikel 73 med overskriften »Begrundelse af afgørelsen« bestemmer:

»Harmoniseringskontorets afgørelser skal begrundes. De må kun støttes på grunde, som parterne har haft lejlighed til at udtale sig om.«

7 Artikel 74 i forordning nr. 40/94 med overskriften »Harmoniseringskontorets ex officio prøvelse af de faktiske omstændigheder« bestemmer:

»1. Under sagsbehandlingen ved Harmoniseringskontoret prøver dette ex officio de faktiske omstændigheder; i sager vedrørende relative registreringshindringer begrænser Harmoniseringskontoret sig imidlertid til at prøve de af parterne fremførte kendsgerninger, beviser og argumenter og de af parterne fremsatte anmodninger.

2. Harmoniseringskontoret kan se bort fra kendsgerninger og beviser, som ikke er påberåbt eller fremført rettidigt af de pågældende parter.«

Forordning (EF) nr. 2868/95

8 Regel 31 i Kommissionens forordning (EF) nr. 2868/95 af 13. december 1995 om gennemførelsesbestemmelser til forordning nr. 40/94 om EF-varemærker (EFT L 303, s. 1), som ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 1041/2005 af 29. juni 2005 (EUT L 172, s. 4, herefter »forordning nr. 2868/95«), med overskriften »Overdragelse« bestemmer i stk. 1, 2, 5 og 6:

»1. Ansøgningen om registrering af en overdragelse i henhold til […] artikel 17 [i forordning nr. 40/94] skal indeholde:

a) EF-varemærkets registreringsnummer

b) oplysninger om den nye indehaver i henhold til regel 1, stk. 1, litra b)

c) angivelse af de registrerede varer og tjenesteydelser, som overdragelsen vedrører, hvis ikke alle registrerede varer og tjenesteydelser er omfattet af overdragelsen

d) dokumenter, hvoraf overdragelsen i henhold til […] artikel 17, stk. 2 og 3, [i forordning nr. 40/94] klart fremgår.

2. I ansøgningen kan i givet fald anføres navn og forretningsadresse på den nye indehavers repræsentant, jf. regel 1, stk. 1, litra e).

[…]

5. Det anses for tilstrækkeligt bevis for overdragelse, jf. stk. 1, litra d):

a) at ansøgningen om registrering af en overdragelse er underskrevet af den registrerede varemærkeindehaver eller af hans repræsentant eller af en efterfølgende rettighedsindehaver eller af dennes repræsentant

b) at ansøgningen – hvis den indgives af den efterfølgende rettighedshaver – er ledsaget af en erklæring, underskrevet af den registrerede varemærkeindehaver eller af dennes repræsentant, og hvori vedkommende erklærer, at han er indforstået med, at den efterfølgende rettighedshaver registreres, eller

c) at ansøgningen er ledsaget af en udfyldt overdragelsesblanket eller et overdragelsesdokument, jf. regel 83, stk. 1, litra d), der er underskrevet af den registrerede varemærkeindehaver eller af dennes repræsentant og af den efterfølgende rettighedshaver eller af dennes repræsentant.

6. Er de i […] artikel 17, stk. 1-4 [i forordning nr. 40/94], samt de i ovenstående stk. 1-4 eller de i andre regler omhandlede betingelser for registreringen af overdragelsen ikke opfyldt, giver [Harmoniseringskontoret] ansøgeren meddelelse om manglerne. Hvis manglerne ikke afhjælpes inden for en af [Harmoniseringskontoret] fastsat frist, afviser [det] ansøgningen om registrering af overdragelsen.«

9 Afsnit X i forordning nr. 2868/95 med overskriften »Appel« indledes med regel 48 med overskriften »Klagers indhold«, der bestemmer:

»1. En klage skal indeholde:

a) klagerens navn og adresse, jf. regel 1, stk. 1, litra b)

b) har klageren udpeget en repræsentant, dennes navn og forretningsadresse, jf. regel 1, stk. 1, litra e)

c) en angivelse af, hvilken afgørelse der påklages, og i hvilket omfang afgørelsen begæres ændret eller omstødt.

2. Klageskrivelser indgives på det sprog, som den påklagede afgørelse blev truffet på.«

10 Regel 49 i samme afsnit med overskriften »Afvisning af klager« bestemmer i stk. 1 og 2:

»1. Opfylder en klage ikke bestemmelserne i […] artikel 57, 58 og 59 [i forordning nr. 40/94] samt regel 48, stk. 1, litra c), og stk. 2, afviser appelkammeret klagen, medmindre manglerne afhjælpes inden udløbet af de frister, der gælder i henhold til […] artikel 59 [i forordning nr. 40/94].

2. Konstaterer appelkammeret, at klagen strider mod andre bestemmelser i forordning [nr. 40/94] eller andre bestemmelser i nærværende regler, navnlig regel 48, stk. 1, litra a) og b), giver det klageren meddelelse herom og opfordrer ham til at afhjælpe de konstaterede mangler inden for en af appelkammeret fastsat frist. Hvis manglerne ikke afhjælpes rettidigt, afviser appelkammeret klagen.«

11 Regel 50 i forordning nr. 2868/95 med overskriften »Behandling af klager« bestemmer i stk. 1:

»Medmindre andet er fastsat, finder bestemmelserne vedrørende sagsbehandlingen ved den afdeling, som har truffet den påklagede afgørelse, tilsvarende anvendelse.

[…]

Er klagen rettet imod en afgørelse truffet af indsigelsesafdelingen, begrænser appelkammeret sin behandling af klagen til kendsgerninger og beviser, der er indgivet inden for de frister, der er fastsat i eller fastsættes af indsigelsesafdelingen i overensstemmelse med forordningen og disse regler, medmindre der efter appelkammerets opfattelse bør tages hensyn til yderligere eller supplerende kendsgerninger og beviser, jf. […] artikel 74, stk. 2 [i forordning nr. 40/94].«

Sagens baggrund

12 Tvistens faktiske omstændigheder er gengivet på følgende måde i den appellerede doms præmis 1-9:

»1 Den 2. januar 2006 indgav Aurelio Muñoz Molina til [Harmoniseringskontoret] […] en ansøgning om EF-varemærkeregistrering.

2 Det varemærke, der er søgt registreret, er ordmærket R10.

3 EF-varemærkeansøgningen blev offentliggjort i *EF-varemærketidende* nr. 30/2006 af 24. juli 2006.

4 Den 24. oktober 2006 rejste DL Sports & Marketing Ltda indsigelse i henhold til artikel 42 i forordning nr. 40/94 […] mod registreringen af det ansøgte varemærke. Indsigelsen blev støttet på det ikke-registrerede varemærke eller det erhvervsmæssigt anvendte tegn R10 og rettet mod alle de varer, der er omfattet af det ansøgte varemærke. […]

5 Den 28. november 2006 gav indsigelsesafdelingen DL Sports & Marketing [Ltda] en frist på fire måneder frem til den 29. marts 2007 til navnlig at fremlægge bevis for den påberåbte ældre rettigheds eksistens og gyldighed. Den 29. marts 2007 anmodede DL Sports & Marketing [Ltda] om en forlængelse af fristen, som den 8. juni 2007 blev givet indtil den 9. august 2007. Den 24. oktober 2007 fastslog indsigelsesafdelingen, at der ikke var fremlagt nogen beviser til støtte for indsigelsen.

6 Ved skrivelse af 31. oktober 2007 informerede repræsentanten for [Nike] indsigelsesafdelingen om, at DL Sports Marketing [Ltda] ved aftale – gennem Nike, Inc. – havde overført ejendomsretten til adskillige varemærker og industrielle ejendomsrettigheder (herefter »overdragelsesaftalen«) til [Nike]. [Nikes] repræsentant oplyste, at den nye indehaver af den ældre rettighed havde givet ham instrukser om at fortsætte indsigelsessagen, og anmodede derfor om at kunne handle i sagen med status som repræsentant.

7 Den 19. februar 2008 forkastede indsigelsesafdelingen indsigelsen med den begrundelse, at DL Sports Marketing [Ltda] ikke inden for den fastsatte frist havde fremlagt bevis for eksistensen af den ældre rettighed, der var blevet påberåbt til støtte for indsigelsen (herefter »indsigelsesafdelingens afgørelse«).

8 Den 28. marts 2008 indgav [Nike] en klage til Harmoniseringskontoret i henhold til artikel 57-62 i forordning nr. 40/94 […] over indsigelsesafdelingens afgørelse.

9 Ved [den omtvistede afgørelse] afviste Første Appelkammer ved Harmoniseringskontoret at realitetsbehandle klagen med den begrundelse, at [Nike] ikke havde bevist, at denne havde status som part i indsigelsessagen, og at [virksomheden] derfor ikke var beføjet til at klage over indsigelsesafdelingens afgørelse. Appelkammeret fastslog nemlig, at [Nikes] repræsentant over for denne instans ikke havde gjort gældende – og endnu mindre ført bevis for – at den ældre rettighed, der var påberåbt til støtte for indsigelsen, var omfattet af de til sagsøgeren overdragne varemærker. Appelkammeret præciserede, at under klagesagen havde [Nike] heller ikke været i stand til at bevise, at virksomheden var indehaver af den ældre rettighed. Derfor fastslog appelkammeret, at det udelukkende kunne udledes af overdragelsesaftalen, at [Nike] havde erhvervet visse EF-varemærker, men ikke specifikt den påberåbte ældre rettighed.«

Sagen for Retten og den appellerede dom

13 Ved stævning indgivet den 6. april 2009 anlagde Nike sag for Retten bl.a. med påstand om, at det blev fastslået, at selskabets klage til Første Appelkammer ved Harmoniseringskontoret kunne antages til realitetsbehandling.

14 Til støtte herfor fremsatte Nike fire anbringender.

15 Retten forkastede det første og det tredje anbringende og behandlede ikke det fjerde anbringende, men tog det andet anbringende til følge, for så vidt som dette vedrørte den omtvistede afgørelse, og annullerede følgelig den pågældende afgørelse.

16 Med det andet anbringende gjorde Nike gældende, at den omtvistede afgørelse dels blev truffet i strid med virksomhedens ret til forsvar, eftersom den var baseret på en fortolkning af overdragelsesaftalen, som Nike ikke fik mulighed til at fremsætte bemærkninger til, dels blev truffet i strid med andre anvendelige bestemmelser, heriblandt regel 31, stk. 6, i forordning nr. 2868/95, idet Nike ikke fik mulighed for at rette fejlene i beviserne for overdragelsen af den påberåbte ældre rettighed.

17 Retten fastslog i den appellerede doms præmis 22-24 og 26, at appelkammeret var af den opfattelse, at Nike ikke havde været i stand til at bevise, at denne var indehaver af den ældre rettighed, og at virksomheden dermed ikke havde godtgjort sin status som part i indsigelsessagen og derfor ikke var beføjet til påklage indsigelsesafdelingens afgørelse. Idet der ikke er fastsat nogen lovbestemmelse vedrørende bevis for overdragelse af en ældre national rettighed, som er påberåbt til støtte for en indsigelse, skal retningslinjerne vedrørende procedurerne ved Harmoniseringskontoret (herefter »Harmoniseringskontorets retningslinjer«) – som Harmoniseringskontoret i princippet er bundet af – ifølge Retten imidlertid fortolkes i henhold til bestemmelserne i regel 31, stk. 6, i forordning nr. 2868/95. Det følger af »Afsnit I: [Procedure]spørgsmål« i »Del C: [retningslinjer for sager om] indsigelse« i punkt E, VIII, 1.3.1, at hvis den nye indehaver af en ældre national rettighed »oplyser [Harmoniseringskontoret] om overdragelsen, men ikke fremlægger (tilstrækkelige) beviser for overdragelsen, skal indsigelsessagen udsættes, og den nye indehaver råder dernæst over en frist på to måneder til at frembringe bevis på, at overdragelsen har fundet sted«.

18 Retten fastslog i den appellerede doms præmis 24, at det ikke kan bestrides, at regel 31, stk. 6, i forordning nr. 2868/95 vedrørende overdragelse bl.a. af EF-varemærker finder tilsvarende anvendelse på overdragelse af nationale varemærker, eftersom den undersøgelse, som indsigelsesafdelingen eller appelkammeret foretager for at kontrollere, om overdragelsen af det i indsigelsessagen påberåbte varemærke faktisk har fundet sted i tilfælde, hvor der ikke er foreskrevet nogen procedure i national ret for registrering af overdragelse af ejendomsretten til registrerede varemærker, i det væsentlige er den samme som den undersøgelse, den kompetente instans ved Harmoniseringskontoret foretager ved behandlingen af ansøgninger om overdragelse af EF-varemærker. Selv om denne procedure udtrykkeligt vedrører registrerede nationale varemærker, bør den ifølge Retten også kunne anvendes analogt på overdragelse af ikke-registrerede nationale varemærker, eftersom det er den samme undersøgelse, som Harmoniseringskontoret skal foretage.

19 Retten fastslog dernæst i den appellerede doms præmis 25 og 26, at i henhold til regel 50, stk. 1, i forordning nr. 2868/95 finder bestemmelserne vedrørende sagsbehandlingen ved den afdeling, som har truffet den påklagede afgørelse, tilsvarende anvendelse på klagesagen, men at Første Appelkammer ved Harmoniseringskontoret i strid med de ovenfor nævnte bestemmelser i forordning nr. 2868/95 og Harmoniseringskontorets retningslinjer ikke havde givet Nike mulighed for at fremlægge yderligere beviser for, at den påberåbte ældre nationale rettighed var blevet overdraget.

20 Som svar på Harmoniseringskontorets argument om, at Nike først anmodede om at indtræde i den oprindelige indsigers sted efter indsigelsessagens afslutning, fastslog Retten i den appellerede doms præmis 27, at selv om det antages, at denne begæring ikke kunne imødekommes, eller endog kunne ignoreres, kan den nævnte erhverver ikke fratages muligheden for at indgive en klage over indsigelsesafdelingens afgørelse. Erhververen er nemlig i sin egenskab af indehaver af mærket nødvendigvis berettiget til indlede en klagesag til prøvelse af den afgørelse, som bragte indsigelsessagen til ophør, uanset om den pågældende har indleveret en begæring om at indtræde til indsigelsesafdelingen ved Harmoniseringskontoret, og uanset om begæringen er blevet imødekommet. Når det utvivlsomt påhviler appelkammeret at sikre sig, at erhververen faktisk er indehaver af det ældre varemærke, skal det ifølge Retten foretage denne undersøgelse under iagttagelse af de anvendelige regler for sagsbehandlingen, herunder Harmoniseringskontorets retningslinjer.

21 Tilsvarende fastslog Retten i den appellerede doms præmis 28, at Harmoniseringskontorets argument om, at Nike ikke havde fremlagt noget bevis på, at virksomheden havde fået overdraget den ældre rettighed, der blev gjort gældende til støtte for indsigelsen, heller ikke kunne tiltrædes, idet formålet

med Nikes anbringende nemlig helt præcist var at understøtte påstanden om, at Første Appelkammer ved Harmoniseringskontoret skulle have givet Nike mulighed for at fremsætte sine bemærkninger vedrørende fortolkningen af de fremlagte beviser eller mulighed for at afhjælpe manglerne ved disse beviser.

22 Endelig forkastede Retten i den appellerede doms præmis 29 og 30 Harmoniseringskontorets argument om, at den fejl, som appelkammeret havde begået, ikke kunne medføre, at den omtvistede afgørelse annulleres, eftersom fejlen var uden betydning for afgørelsens indhold, idet indsigelsen under alle omstændigheder skulle afvises med henvisning til, at den oprindelige indsiger ikke havde fremlagt bevis for eksistensen af den ældre rettighed, som indsigelsen var støttet på. Ifølge Retten kunne det ikke bestrides, at en afgørelse, hvorved det afvises at realitetsbehandle en klage, ikke har samme indhold som en materiel afgørelse. Retten kan heller ikke umiddelbart undersøge lovligheden af indsigelsesafdelingens afgørelse og dermed undersøge de argumenter, som ikke er blevet behandlet af appelkammeret med henblik på at efterprøve, om appelkammerets tilsidesættelse af reglerne for sagsbehandlingen kan have haft indflydelse på den endelige afvisning af indsigelsen.

23 Retten præciserede i den appellerede doms præmis 31, at den tog det andet anbringende til følge, uden at det var nødvendigt at undersøge, om Nikes ret til forsvar bedømt uafhængigt af de ovenfor nævnte bestemmelser i forordning nr. 2868/95 og Harmoniseringskontorets retningslinjer var blevet tilsidesat.

Parternes påstande for Domstolen

24 Harmoniseringskontoret har i appelskriftet nedlagt følgende påstande:

— Den appellerede dom ophæves.

— Der afsiges en ny dom for så vidt angår realiteten, hvorved Harmoniseringskontoret frifindes eller sagen hjemvises til Retten.

— Nike tilpligtes at betale sagens omkostninger.

25 I sit svarskrift har Nike nedlagt følgende påstande:

— Appellen forkastes.

— Harmoniseringskontoret tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Appellen

26 Harmoniseringskontoret har til støtte for appellen fremsat to anbringender om dels tilsidesættelse af regel 49 i forordning nr. 2868/95 og af artikel 58 i forordning nr. 40/94, dels om tilsidesættelse af Harmoniseringskontorets retningslinjer samt af regel 49, stk. 1, i forordning nr. 2868/95.

27 De to anbringender skal behandles samlet.

Parternes argumenter

28 Med det første anbringendes første led har Harmoniseringskontoret gjort gældende, at Retten begik en retlig fejl ved hverken at anvende regel 49 i forordning nr. 2868/95 eller artikel 58 i forordning nr. 40/94 på klagesagen, hvilke bestemmelser den omtvistede afgørelse er støttet på.

29 Ifølge Harmoniseringskontoret skulle Nike godtgøre at have partsstatus for Første Appelkammer ved Harmoniseringskontoret ved at føre bevis for, at den oprindelige indsiger havde overdraget selskabet den ældre nationale rettighed, som indsigelsen var støttet på. Den omtvistede afgørelse anfører, at de dokumenter, der blev fremlagt for appelkammeret, ikke udgjorde bevis for, at Nike var indehaver af denne rettighed, idet den overdragelsesaftale, som Nike har fremlagt, udelukkende beviser, at denne sidstnævnte havde erhvervet nogle EF-varemærker og ikke det ikke-registrerede nationale varemærke, som indsigelsen var støttet på.

30 Det var med urette, at Retten i den appellerede dom fastslog, at der forelå et hul i lovgivningen, som den søgte at udfylde ved hjælp af successive analogier, hvorved regel 49, stk. 1, i forordning nr. 2868/95, der finder anvendelse på det foreliggende tilfælde, blev ignoreret, og appelkamrene blev forpligtet til at anvende Harmoniseringskontorets retningslinjer og følgelig bestemmelser, der er fuldstændigt uden relevans i nærværende sag.

31 I overensstemmelse med den pågældende regel 49, stk. 1, skal mangler vedrørende manglende opfyldelse af betingelserne i artikel 57-59 i forordning nr. 40/94 afhjælpes inden udløbet af den frist, der er fastsat i forordningens artikel 59, dvs. inden fire måneder efter den dato, på hvilken der er givet meddelelse om den anfægtede afgørelse.

32 Henset til, at en frist til afhjælpning af eventuelle mangler ifølge samme regels stykke 2 alene indrømmes klageren, såfremt appelkammeret ved Harmoniseringskontoret konstaterer, at klagen ikke opfylder andre bestemmelser i forordning nr. 40/94 eller i forordning nr. 2868/95 og navnlig dem, der er fastsat i sidstnævnte forordnings regel 48, stk. 1, litra a) og b), er den pågældende forordnings regel 49 til hinder for, at appelkammeret ved Harmoniseringskontoret indrømmer en frist til afhjælpning af mangler vedrørende overholdelsen af artikel 58 i forordning nr. 40/94. Henset til den omstændighed, at Nike ikke godtgjorde sin partsstatus i sagen inden for den frist på fire måneder, som er fastsat i forordningens artikel 59, var det med rette, at det i den omtvistede afgørelse blev erklæret, at Nikes klage i medfør af regel 49, stk. 1, i forordning nr. 2868/95, sammenholdt med artikel 58 i forordning nr. 40/94, ikke kunne antages til realitetsbehandling.

33 Endvidere foretog Første Appelkammer ved Harmoniseringskontoret ikke ved ikke at indrømme en frist til afhjælpning af det forhold, at klagen ikke kunne antages til realitetsbehandling, en tilsidesættelse af Nikes ret til forsvar, idet vurderingen af de faktiske omstændigheder i overensstemmelse med Rettens faste praksis henhører under selve beslutningsprocessen. Retten til at blive hørt omfatter imidlertid alle forhold af faktisk eller retlig art, som danner grundlag for beslutningsprocessen, men ikke det endelige standpunkt, som administrationen agter at indtage. Eftersom Nike selv fremlagde de omhandlede dokumenter for Harmoniseringskontoret, havde selskabet mulighed for at udtale sig om relevansen af disse.

34 Med det første anbringendes andet led har Harmoniseringskontoret gjort gældende, at Retten tilsidesatte sin forpligtelse til at begrunde den appellerede dom ved ikke at udtale sig om anvendeligheden af artikel 58 i forordning nr. 40/94 samt regel 49, stk. 1, i forordning nr. 2868/95 på klagesagen.

35 Hvad angår det første anbringende er Nike af den opfattelse, at det var med rette, at Retten annullerede den omtvistede afgørelse, idet Første Appelkammer ved Harmoniseringskontoret tilsidesatte regel 50 i forordning nr. 2868/95 og artikel 73 i forordning nr. 40/94 ved at nægte virksomheden muligheden for at fremlægge supplerende beviser, der kunne godtgøre, at den påberåbte ældre rettighed var blevet overdraget til virksomheden. Ifølge den pågældende artikel 73 kan en afgørelse truffet af Harmoniseringskontoret ikke støttes på grunde, som parterne ikke har haft lejlighed til at udtale sig om, hvilket henhører under den minimumsgrad af retssikkerhed, som parterne er berettigede til at forvente i forhold til forvaltningen. Artikel 58 i forordning nr. 40/94 kan ikke begrunde en undtagelse til dette princip.

36 Nike har gjort gældende, at Harmoniseringskontoret i sagen for Retten hverken anfægtede den omstændighed, at afvisningen af klagen i den omtvistede afgørelse blev støttet på den manglende overholdelse af betingelserne i artikel 58 i forordning nr. 40/94, eller den omstændighed, at Første Appelkammer ved Harmoniseringskontoret ikke gav Nike lejlighed til at udtale sig om denne formalitetsindsigelse. Nike har deraf udledt, at den appellerede dom for så vidt angår tilsidesættelsen af retten til forsvar i henhold til forordningens artikel 73 er i overensstemmelse med EU-retten.

37 Anvendelsen af artikel 58 i forordning nr. 40/94 skal ifølge Nike endvidere være sammenhængende med de øvrige bestemmelser i denne forordning og i forordning nr. 2868/95 og navnlig med det, der skal forstås ved begrebet »part« i en indsigelsessag. Harmoniseringskontorets fortolkning af ordet »part«, som er anført i artikel 58 i forordning nr. 40/94, forveksler egenskaben »part« med egenskaben »indehaver« af den ældre rettighed ved at se bort fra den forskellige terminologi, som anvendes i forordningens bestemmelser. Anvendelsen af ordet »part« i denne artikel 58 indikerer, at den pågældende forordning gør det muligt efterfølgende og rettidigt at godtgøre den pågældende egenskab af »indehaver«. Nike har således gjort gældende, at overdrageren i det foreliggende tilfælde er berettiget til at klage over den afgørelse, der afsluttede indsigelsessagen.

38 Med det andet anbringende om tilsidesættelse af Harmoniseringskontorets retningslinjer og af regel 49, stk. 1, i forordning nr. 2868/95 er Harmoniseringskontoret af den opfattelse, at den appellerede dom er behæftet med en retlig fejl, for så vidt som det i dommen i henhold til nævnte forordnings regel 50, stk. 1, fastslås, at appelkamrene ved Harmoniseringskontoret er forpligtede til at anvende Harmoniseringskontorets retningslinjer.

39 Ifølge Harmoniseringskontoret er disse retningslinjer instrukser, der er rettet til Harmoniseringskontorets personale, og som tjener som grundlag for de afgørelser, der træffes af undersøgerne og de forskellige afdelinger i Harmoniseringskontoret, men som Harmoniseringskontorets appelkamre, som bl.a. efterprøver overensstemmelsen af afgørelser fra disse enheder med bestemmelserne i forordning nr. 40/94 og nr. 2868/95, ikke er forpligtede til at anvende.

40 Endvidere træffes afgørelserne fra appelkamrene ved Harmoniseringskontoret i henhold til udøvelsen af en bunden kompetence og ikke på grundlag af en skønsmæssig beføjelse. Lovligheden af disse afgørelser skal derfor udelukkende bedømmes på grundlag af denne forordning, således som den er fortolket af Unionens retsinstanser, og ikke på grundlag af Harmoniseringskontorets tidligere praksis.

41 I denne sammenhæng er henvisningen i den appellerede dom til regel 50, stk. 1, i forordning nr. 2868/95 særligt forkert, for det første fordi denne regel præcist bestemmer, at den finder anvendelse, »medmindre andet er fastsat«, mens samme forordnings regel 49 netop udgør en sådan anden bestemmelse. For det andet kan de bestemmelser, som den pågældende stk. 1 henviser til, alene være lovtekster, navnlig forordning nr. 40/94 og nr. 2868/95 og ikke administrative instrukser rettet til Harmoniseringskontorets instanser.

42 Nike er derimod af den opfattelse, at selv om Harmoniseringskontoret begrænses af overholdelsen af legalitetsprincippet, har det anerkendt og gjort gældende, at »kravet om sammenhæng« bl.a. opfyldes gennem vedtagelsen af interne mere eller mindre bindende retningslinjer. Harmoniseringskontoret skal derfor anvende de relevante bestemmelser i forordning nr. 40/94 og nr. 2868/95 i overensstemmelse med sine retningslinjer. Henvisningen i den appellerede dom til pligten for appelkamrene ved Harmoniseringskontoret til at anvende disse retningslinjer udgør derfor ikke en retlig fejl. I mangel af en specifik lovbestemmelse skal appelkamrene nemlig anvende artikel 31, stk. 6, i forordning nr. 2868/95 på den måde, der er angivet i de pågældende direktiver.

43 Endelig har Nike gjort gældende, at appelkamrene ved Harmoniseringskontoret ud over de faktiske omstændigheder, der udtrykkeligt påberåbes af parterne, kan tage hensyn til velkendte kendsgerninger. Selv om det følger af artikel 74, stk. 1, i forordning nr. 40/94, at det i en inter partes-procedure tilkommer parterne at føre tilstrækkeligt bevis for det, der påberåbes, fritager artiklen ikke af denne

grund Første Appelkammer ved Harmoniseringskontoret for pligten til at undersøge aftalen om overdragelse af den påberåbte ældre rettighed, der fremlægges som dokument, som bekræfter Nikes egenskab af indehaver af denne rettighed, og dette gælder så meget desto mere som følge af den velkendte karakter af oprindelsen af det varemærke, som indsigelsen blev støttet på og af egenskaberne ved dets indehaver.

Domstolens bemærkninger

44 Med det første anbringendes første led og med det andet anbringende har Harmoniseringskontoret gjort gældende, at Retten tilsidesatte artikel 58 i forordning nr. 40/94 og regel 49 i forordning nr. 2868/95 ved at se bort fra disse bestemmelsers anvendelighed samt ved at forpligte Første Appelkammer ved Harmoniseringskontoret til tilsvarende at anvende Harmoniseringskontorets retningslinjer i forbindelse med bedømmelsen af klageretten hos en person, der indgiver en klage over en afgørelse fra Harmoniseringskontorets indsigelsesafdeling. Retten fastslog, at appelkammeret skulle have indrømmet Nike en supplerende frist med henblik på fremsættelse af bemærkninger eller fremlæggelse af yderligere beviser vedrørende overdragelsen af den ældre rettighed, som selskabet havde påberåbt sig til støtte for sin klageret.

45 Hvad angår spørgsmålet om realitetsbehandling af en klage over en afgørelse fra Harmoniseringskontorets indsigelsesafdeling bestemmer første punktum i artikel 58 i forordning nr. 40/94, at enhver part i en sag, der har ført til en afgørelse, som er gået vedkommende part imod, har adgang til at klage.

46 Forordningens artikel 59 bestemmer, at klagen skal indgives skriftligt til Harmoniseringskontoret inden to måneder efter den dato, på hvilken der er givet meddelelse om den afgørelse, der påklages, og at der inden fire måneder efter den dato, på hvilken der er givet meddelelse om afgørelsen, skal indgives en skriftlig begrundelse for klagen.

47 Regel 49, stk. 1 og 2, i forordning nr. 2868/95, som bl.a. indeholder bestemmelser om gennemførelse af pågældende artikel 58 og 59, fastsætter specifikke regler for vurderingen af, om en klage kan antages til realitetsbehandling.

48 I den forbindelse bestemmer artikel 49, stk. 1, i forordning nr. 2868/95 for så vidt angår afvisning af realitetsbehandling af klager og bestemmelser om berigtigelse i tilfælde af en eventuel formalitetsindsigelse, der bl.a. er knyttet til manglende overholdelse af betingelserne i samme artikler, at såfremt en klage ikke opfylder bestemmelserne i bl.a. artikel 58 i forordning nr. 40/94, afviser appelkammeret klagen, medmindre manglerne afhjælpes inden udløbet af de frister, der gælder i henhold til forordningens artikel 59.

49 Den pågældende artikel 59 fastsætter imidlertid to forskellige frister, således som det blev anført i denne doms præmis 46. For at kunne fastsætte en reel mulighed for at afhjælpe de mangler, der er nævnt i den pågældende artikel 49, stk. 1, skal der tages hensyn til den frist på fire måneder efter den dato, på hvilken der er givet meddelelse om den anfægtede afgørelse.

50 Ikke alene fastsætter nævnte stk. 1 ifølge dets ordlyd ikke en adgang for Harmoniseringskontoret til at fastsætte en supplerende frist for den, der indgiver klagen med henblik på at afhjælpe en mangel vedrørende bevis for klageret, men endvidere udelukker stk. 2 i samme regel 49 en sådan mulighed.

51 Dette sidstnævnte stykke bestemmer nemlig, at såfremt appelkammeret konstaterer, at klagen strider mod andre bestemmelser i forordningen eller andre bestemmelser i regler indeholdt i forordning nr. 2868/95, navnlig regel 48, stk. 1, litra a) og b), giver det klageren meddelelse herom og opfordrer ham til at afhjælpe de konstaterede mangler inden for en af appelkammeret fastsat frist. Hvis manglerne ikke afhjælpes rettidigt, afviser appelkammeret klagen.

52 Det følger klart af henvisningen til »andre bestemmelser« i regel 49, stk. 2, i forordning nr. 2868/95, at appelkammeret ved Harmoniseringskontoret ikke kan indrømme en supplerende frist i tilfælde af mangler knyttet til den manglende overholdelse af de bestemmelser, der udtrykkeligt er nævnt i denne regels stk. 1, særligt artikel 58 i forordning nr. 40/94.

53 Denne manglende mulighed for at indrømme en supplerende frist påvirker ikke den ret til at blive hørt, der er fastsat i artikel 73 i forordning nr. 40/94, hvorefter afgørelserne fra Harmoniseringskontoret kun må støttes på grunde, som parterne har haft lejlighed til at udtale sig om. Denne ret indebærer ikke, at appelkammeret ved Harmoniseringskontoret, inden det vedtager sit endelige standpunkt vedrørende bedømmelsen af de oplysninger, som parten har fremlagt, er forpligtet til at give denne sidstnævnte en ny mulighed for at udtale sig om de pågældende oplysninger (jf. i denne retning kendelse af 4.3.2010, Kaul mod KHIM, sag C-193/09 P, præmis 58 og 66).

54 Det følger heraf, at den, der indgiver en klage til et appelkammer ved Harmoniseringskontoret, må begrunde at være klageberettiget inden for fristen på fire måneder i henhold til artikel 59 i forordning nr. 40/94, idet klagen i modsat fald afvises. Denne person har ret til af egen drift at berigtige en eventuel formmangel inden for samme frist.

55 Såfremt der er sket en overdragelse af det tegn, som indsigelsen var støttet på, uden at der kunne tages hensyn til denne overdragelse under sagen for Harmoniseringskontorets indsigelsesafdeling, påhviler det derfor overdrageren at føre bevis for den omstændighed, at denne er blevet indehaver af det pågældende tegn ved en overdragelse, for appelkammeret ved Harmoniseringskontoret for at få ret til at klage inden for den frist på fire måneder, der er fastsat i artikel 59 i forordning nr. 40/94, idet klagen i modsat fald afvises.

56 Det følger heraf, at Retten ved at se bort fra anvendeligheden af regel 49, stk. 1, i forordning nr. 2868/95 samt ved at fastslå, at Første Appelkammer ved Harmoniseringskontoret ved en anvendelse af forordningens regel 50, stk. 1, samt en analog anvendelse af forordningens regel 31, stk. 6, og Harmoniseringskontorets retningslinjer for indsigelsessager i det punkt, der er nævnt i denne doms præmis 17, tilsvarende skulle have givet Nike lejlighed til at fremsætte bemærkninger eller fremlægge yderligere beviser, der kunne godtgøre en overdragelse af den ældre rettighed, som selskabet påberåbte sig til støtte for sin ret til at klage, i det foreliggende tilfælde tilsidesatte artikel 58 i forordning nr. 40/94 samt regel 49, stk. 1 og 2, i forordning nr. 2868/95.

57 For så vidt som Retten i den appellerede dom fastslog, at appelkamrene ved Harmoniseringskontoret er forpligtede til at anvende Harmoniseringskontorets retningslinjer, følger det, som Harmoniseringskontoret har gjort gældende, af fast retspraksis, at de afgørelser, som appelkamrene skal træffe i henhold til forordning nr. 40/94 vedrørende registrering af et tegn som EF-varemærke, træffes under udøvelse af en bunden kompetence og ikke på grundlag af en skønsmæssig beføjelse, hvorfor lovligheden af appelkamrenes afgørelser udelukkende skal bedømmes på grundlag af denne forordning, sådan som den er blevet fortolket af Unionens retsinstanser (jf. i denne retning dom af 15.9.2005, sag C-37/03 P, BioID mod KHIM, Sml. I, s. 7975, præmis 47, af 12.1.2006, sag C-173/04 P, Deutsche SiSi-Werke mod KHIM, Sml. I, s. 551, præmis 48, og af 16.7.2009, forenede sager C-202/08 P og C-208/08 P, American Clothing Associates mod KHIM og KHIM mod American Clothing Associates, Sml. I, s. 6933, præmis 57).

58 Det skal endvidere fastslås, at den af Første Appelkammer ved Harmoniseringskontoret i det foreliggende tilfælde foretagne anvendelse af regel 49, stk. 1, i forordning nr. 2868/95 er i overensstemmelse med forordningens regel 50, stk. 1, første afsnit, hvorefter bestemmelserne vedrørende sagsbehandlingen ved den afdeling, som har truffet den påklagede afgørelse, finder tilsvarende anvendelse, medmindre andet er fastsat. Samme forordnings regel 49 udgør nemlig netop en sådan fastsat bestemmelse, for så vidt som den særligt har til formål at regulere berigtigelse, når der foreligger en formmangel vedrørende berettigelsen af en partsstatus for appelkammeret ved

Harmoniseringskontoret i forbindelse med indgivelse af en klage. Bestemmelsen udelukker af denne grund herved en tilsvarende anvendelse af øvrige bestemmelser, såsom forordningens regel 31, stk. 6, vedrørende sagsbehandlingen ved den afdeling, som har truffet den anfægtede afgørelse.

59 På denne baggrund må det første anbringendes første led samt det andet anbringende anses for velbegrundede, uden at det er fornødent at behandle det første anbringendes andet led.

60 I overensstemmelse med artikel 61, stk. 1, andet punktum, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol kan Domstolen, når den ophæver den af Retten trufne afgørelse, hjemvise sagen til Retten til afgørelse. I det foreliggende tilfælde følger det af det ovenstående, at den appellerede dom må ophæves, for så vidt som Retten i dommen i strid med artikel 58 i forordning nr. 40/94 og regel 49 i forordning nr. 2868/95 fastslog, at Første Appelkammer ved Harmoniseringskontoret i den omtvistede afgørelse tilsidesatte regel 31, stk. 6, og artikel 50, stk. 1, i forordning nr. 2868/95 ved at erklære, at den af Nike indgivne klage ikke kunne antages til realitetsbehandling. Idet Retten ikke behandlede det af Nike fremsatte fjerde anbringende vedrørende en urigtig vurdering af aftalen om overdragelse af den påberåbte ældre rettighed, bør sagen hjemvises til Retten, og afgørelsen om sagens omkostninger udsættes.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Anden Afdeling):

1) Dom afsagt af Den Europæiske Unions Ret den 24. november 2010, Nike International mod KHIM – Muñoz Molina (R10) (sag T-137/09) ophæves, for så vidt som Retten i dommen i strid med artikel 58 i Rådets forordning (EF) nr. 40/94 af 20. december 1993 om EF-varemærker, som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1891/2006 af 18. december 2006, og regel 49 i Kommissionens forordning (EF) nr. 2868/95 af 13. december 1995 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 40/94 om EF-varemærker, som ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 1041/2005 af 29. juni 2005, fastslog, at Første Appelkammer ved Kontoret for Harmonisering i det Indre Marked (Varemærker og Design) (KHIM) i afgørelsen truffet den 21. januar 2009 (sag R 551/2008-1) tilsidesatte regel 31, stk. 6, og regel 50, stk. 1, i forordning nr. 2868/95 ved at erklære, at den af Nike International Ltd. indgivne klage ikke kunne antages til realitetsbehandling.

2) Sagen hjemvises til Den Europæiske Unions Ret.

3) Afgørelsen om sagens omkostninger udsættes.

Underskrifter